

Försäkringsbedragarens kriminella historik

Tage Alalehto och Daniel Larsson

Bakgrund

Försäkringsbedrägeri gentemot privata försäkringar i form av sak- eller personförsäkringar är för svensk del (1979-2012) ett litet brott om man ser till antalet försäkringsanmälningar. Anmälningssstatistiken visar att det högsta antalet anmälningar mot lagrummet ”bedrägeri mot försäkringsbolag” utfördes 1989, drygt 830 stycken, därefter har anmälningarna sjunkit kontinuerligt ned till drygt 271 stycken 2012 (Brå statistik). Liknande storleksordning gäller även för amerikansk del under 1990-talet där mindre än 1 procent av försäkringsbedragarna lagfördes (Derrig & Zicko 2002). Jämför man antalet brottsanmälningar mot antalet skadeförsäkringsanmälningar per år som uppskattningsvis ligger på cirka 2 miljoner ärenden förstår var och en att antalet bedrägerier mot försäkringsbolag är marginell.¹

Den här relationen ställs dock helt på skam om man jämför Svensk Försäkrings egen skattade uppgift där antalet försäkringsbedrägerier i själva verket uppgår till sannolikt 100 000 per år med en total kostnad mellan 2 till 4 miljarder kronor per år.² Liknande storleksordningar uppges även av motsvarande försäkringsförbund i Italien, Frankrike, England, USA (Dixon 1994) och Australien (Baldock 1997), samt av Ernst & Young (2011) där 10-15 procent av omsättningen beräknas gå till försäkringsbedragare. Och ser man till en av de senare mätningar som utförts av Price Waterhouse & Coopers (2011) så uppger 48 procent inom försäkringsbranschen världen över att de utsatts för bedrägerier, vilket gör att de i princip delar första platsen i den inte alltför smickrande listan över branscher som utsatts mest frekvent för bedrägeri.

Det är uppenbart att det råder en kraftig diskrepans mellan officiell brottsanmälan och de nationella försäkringsförbundens egna skattningar om antalet försäkringsbedrägerier per år. Man kan häri skäligen misstänka att detta är till följd av den selektion mellan officiellt anmälda försäkringsbedrägerier gentemot händelser som utreds och klarats upp genom förlikningar eller uppsägningar av försäkringsavtal (Brå 2005). Detta med tanke på hur selektionsprocessen i övrigt ser ut inom rättsväsendet där filtreringen från faktisk brottslighet till lagföring är kraftig (Korsell 2003). Av detta följer att det är mer troligt

¹ <http://www.svenskforsakring.se/Huvudmeny/I-fokus/Tema-Forsakringsbedragerier/>. Hämtad 2013-04-22.

² <http://www.svenskforsakring.se/Huvudmeny/I-fokus/Debatt/Kategorier/2013/Ligor-bakom-allt-fler-forsakringsbedragerier/>. Hämtad 2013-04-22.

att den uppgift som Svensk Försäkring lämnar är riktigare än den uppgift som officiell brottsstatistik uppger, även om man kan anta att dessa uppgifter är lite överdrivna om man ser till den självrapporterade data som samlats in via European Social Survey (ESS) 2002, där lite över 3 procent (ca 45 000)³ av ett representativt urval av den svenska befolkningen uppger att de utfört ett försäkringsbedrägeri (skilt från socialförsäkringsbedrägeri) under de senaste fem åren (Alalehto & Larsson 2008).

I vilket fall kan vi inte idag säga hur det faktiska storleksförhållandet ser ut när det gäller antalet försäkringsbedrägerier, men vad vi däremot kan uttala oss om är vad för typ av individer som misstänks eller lagförs för brott mot försäkringsbolag. När det gäller denna aspekt är storleksförhållandet givet, men kanske av mindre intresse på grund av selektionsprocessens verkningsgrad inom rättssystemet. Av större intresse är att det finns relativt skarp information kring den individuella försäkringsbedragarens kriminella historik som kan följas under en relativt lång tidsperiod. Det är en aspekt som man idag inom det s k 'life course-paradigmet' inom kriminologi givit allt större betydelse och eftertryck åt (Benson, 2002; Blumstein, 1986; Farrington, 2008). Eftersom man genom denna aspekt funnit allt klarare kluster av olika typer av förövare gentemot olika typer av brott och olika nivåer av brottsfrekvenser. Det vill säga brottslingen är ingen homogen social kategori, utan i likhet med andra sociala kategorier, t ex medelklass, särskiljande när det gäller verksamhetsinriktning och verksamhetsfrekvens. Det här är en skillnad som allra tydligast framträder i skillnaden mellan tillfälleskriminella (mindre än fyra lagföringar) och karriärkriminella (fyra eller fler lagföringar) där den senare startar tidigt sin kriminella karriär, medan den förra startar den betydligt senare under sin livstid; där vissa är tidigt högfrekventa och ligger på en sådan nivå under lång tid, medan andra är lågfrekventa och kan ligga under en lång tid på en sådan nivå eller periodvis gå upp i nivå för att sedan periodvis sjunka i nivå; och där vissa plötsligt kan vara mycket högfrekventa i brottsnivå för att lika plötsligt upphöra med brottsligheten (Laub & Sampson, 2003; Piquero, Farrington & Blumstein, 2007). Det finns med andra ord olika mönster, som också kan gälla inom försäkringsbedrägeri vilken utgör en variant av ekonomisk brottslighet.

³ Siffran bygger på en ungefärlig skattning utifrån följande formel: $x-y \div z$, dvs, total population 2002 (8,9 milj) minus antal icke-straffbara ungdomar (1,5 milj) dividerat med fem år.

Den databas som BRÅ handhar kring misstanke- och lagföringsregistren gör det möjligt att följa individers brottskarriärer över en längre tid, vilket i sin tur gör det möjligt att se olika typer av klustrade mönster (att grupper av individer specialiserar sig på just försäkringsbedrägeri, mot andra grupper som förgrenar sin brottslighet mot närstående bidragsbrott, eller grupper som sprider sin brottslighet mot i princip alla typer av brott, etc.). Därigenom klarläggs heterogeniteten i den sociala kategorin försäkringsbedragare, vilket innebär en fördjupad kunskap kring detta objekts struktur, trots att försäkringsbedrägeriet som fenomen för det mesta behandlats som en enhetlig social kategori. Vi menar att vår utredning kommer att ge en mer nyanserad bild av försäkringsbedragarens likheter och särkillnader som social kategori i motsats till tidigare svensk forskning om försäkringsbedragaren (Persson & Bongehiellm 1994; Persson & Svanberg 1998; Brå 2005) vilka enbart via en mätning av den aggregerade polisanmälda brottsligheten lett till en något beskuren förklaring av försäkringsbedragarens karaktäristika. Men det betyder inte att den tidigare svenska forskningen är fel och ointressant, utan att dess landvinningar behöver fördjupas utifrån skarpere databaser.

Syfte och frågeställningar

Att identifiera olika typer av försäkringsbedragare gentemot olika typer av sammansatta kluster av brottstyper, t ex försäkringsbedragare som enbart ägnar sig åt just försäkringsbedrägeri, eller försäkringsbedragare som kombinerar försäkringsbedrägeri och ekonomiska brott, eller försäkringsbedragare som kombinerar försäkringsbedrägeri och organiserade brott, eller försäkringsbedragare som kombinerar övriga brott relaterat till försäkringsbedrägeri, etc.

Utifrån detta syfte kan vi härleda ett antal frågeställningar såsom: vad för typ av kluster rör det sig om (hur är de sammansatta)? Hur många kluster rör det sig om? Hur stora andelar av försäkringsbedragare innehar de olika klustren var för sig? Hur fördelar sig tillfälleskriminella gentemot karriärkriminella förövare i de identifierade klustren? Och i mån av möjlighet, hur ser riskfaktorerna ut för försäkringsbedragarna?

Tidigare forskning

Sociodemografi

Vad gäller försäkringsbedragens sociodemografi visar forskningen en rätt mager och heterogen bild av individen ifråga beroende på undersökningsdesign och databasernas validitet. En större engelsk självrapporterande survey från Home Office (Allen m.fl, 2005) och en större svensk studie (Alalehto & Larsson 2012) baserad på självrapporterad data från sju europeiska länder (Danmark, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland, Ungern och Österrike) insamlad via European Social Survey (2004). Därutöver finns en mindre svensk studie (Brå, 2005) baserad på polisanmälda personförsäkringsbedrägerier (80 anmälningar); en mindre amerikansk studie (Ganon & Donegan 2006) baserad på en självrapporterande vinjett (vignett) bland studenter vid ett mindre amerikanskt universitet samt en större amerikansk representativ attitydundersökning av försäkringstagares acceptans av försäkringsbedrägeri (Tennyson 2002).

När det gäller de ovanstående studierna visar de överlag att försäkringsbedragaren i huvudsak är en man (drygt 40-50% fler), men därutöver skiljer sig resultaten sig åt i det att försäkringsbedragaren för engelsk del befinner sig i åldersintervallet 18-25 år (drygt 30% fler än andra ålderskategorier, dock icke-signifikativt), medan den amerikanska studien (Ganon & Donegan 2006) visar att ålder är helt irrelevant och den mindre svenska studien (Brå, 2005) visar att medianåldern för den typiske personförsäkringsbedragaren är 42 år. Därutöver visar den engelska studien liksom den svenska (Brå, 2005) att försäkringsbedragare hade en samlad årsinkomst för hushållet som befann sig på den nedre halvan av inkomststegen (£10 000-14 999 respektive 100 000-200 000 kr). Det kan då jämföras med den större svenska studien (Alalehto & Larsson 2012) som visar att inkomstfördelningen i själva verket är motsatt, nämligen de med högre inkomst än medel begår signifikant fler försäkringsbedrägerier än de med medel eller lägre inkomster. I den mindre svenska studien (Brå, 2005) var det endast sju procent som tjänade mer än 300 000 kr om året. Därutöver visar den större svenska studien att det är signifikant fler företagare som begår försäkringsbedrägeri än tjänstemän och arbetare och att det är signifikant fler icke-gifta eller icke-samboende som begår försäkringsbedrägeri än motsatsen, vilket dock visade sig vara helt irrelevant i den amerikanska studien (Ganon & Donegan 2006). Därutöver visar den större

svenska studien att försäkringsbedragare har den högsta eller näst högsta utbildningsnivån (universitetsutbildning) samt att de signifikativt tillhör majoritetsgruppen i landet, vilket i sin tur visade sig vara irrelevant i den amerikanska studien (Ganon & Donegan 2006), samt att försäkringsbedragare var signifikativt mindre religiösa än medelreligiositeten i landet, enligt den större svenska studien. Vidare är det något fler med arbetslöserfarenhet (icke-signifikativt) som begår försäkringsbedrägeri. Detta är resultat som står i skarp kontrast till den engelska Home Office rapporten som inte visar några skillnader när det gäller social klass, utbildning, etnicitet eller arbetsmarknadsställning (anställd, arbetslös, pensionär, etc.) bland försäkringsbedragarna. Men frånsett denna brist visar Home Office rapporten (övriga studier saknar data om detta) att försäkringsbedragens bostadsförhållanden kännetecknas av att de i huvudsak var boende i kommunägda hus i låginkomstområden präglade av vandalisering, klotter och dåliga bostadsförhållanden till boende i gamla privatägda bostadsområden i rika stadsdelar.

När det gäller attitydundersökningar kring acceptansen för försäkringsbedrägeri visar studier att brottet anses som ett allvarligt till mycket allvarligt brott, i jämförelse med t ex skattebrott (Alalehto & Larsson, 2008; The 2005 National Public Survey on White Collar Crime, 2006). Men bryter man ned aggregerade data till individnivå så finner man att det framför allt är fler män (nästan tre gånger fler) som kan acceptera försäkringsbedrägeri (signifikant); att det överlag är icke-vita⁴ (nästan dubbelt mer) än vita som accepterar försäkringsbedrägeri (icke-signifikant); och att det är närmare fyra gånger fler individer i de lägre inkomstnivåerna än den högsta som kan acceptera försäkringsbedrägeri. Det senare gäller framför allt individer med de lägsta och de näst högsta inkomstnivåerna (signifikant). Därutöver var det framför allt individer boende i stad och landsbygd som var nästan dubbelt mer benägna att acceptera försäkringsbedrägeri än boende i förort (negativt signifikant) och i mindre stad (Tennyson 2002).

Kategorier eller kluster över försäkringsbedragare

⁴ Tennyson skiljer mellan white, black, hispanic och Asian.

Så långt om försäkringsbedragarens sociodemografi som sammansatt men ytterst heterogen population. När det gäller frågan om försäkringsbedragarens indelning i underkategorier (eller kluster) visar främst Australiensisk forskning (Baldock 1997) baserad på lagföringsdata att det rör sig om tre underkategorier av bedragare. Den första, som utgör den genomsnittlige försäkringsbedragaren och därmed den mest förekommande, är den klassiskt tillfälleskriminelle, dock ifrågasatt av Ganon & Donegan (2006). Denne är i det stora hela en laglydig medborgare som i princip helt saknar tidigare lagföring, som utför brott som en tillfällig frestelse eller som ett sätt att lösa akuta likviditetsproblem för hushållet. Den andra huvudkategorin, vilket är betydligt mindre till antal, är den klassiskt inriktade karriärkriminelle. Denne har minst fyra lagföringar och mixar försäkringsbedrägeriet med andra typer av brott (för det mesta icke-våld och annan bedrägeri- och förmögenhetsbrottslighet). Denne utför brottet i likhet med den tillfälleskriminelle som en tillfällig frestelse därför att tillfället uppenbarar sig och utför därefter försäkringsbedrägeri fram till att denne grips. Därutöver visar Baldock (1997) att det även finns en tredje huvudkategori, vilket även antyds av Clarke (1990) men som i övrigt är mindre känd i forskningsagendan, den organiserade karriärkriminelle som förutom att denne kännetecknas av minst fyra lagföringar utför försäkringsbedrägeriet som en organiserad aktion tillsammans med andra i syfte att tillskansa sig försäkringspengar som en reguljär och substantiell inkomst för sig själv och organisationen.⁵ Clarke (1990) anger att denna kategori i huvudsak består av maffiarelaterad brottslighet samt av gängbildningar av karriärkriminella personer såsom tjuvar, bankrånare och bondfångare av traditionellt snitt.

Ser man dock till den forskning som studerat det vi ämnar studera i denna rapport i form av profilerade kluster finns det ett antal studier, för det mesta amerikanska (Babakus m fl 2004; Dean 2004; Brinkmann & Lentz 2006; Tennyson 2008). Studierna av Dean (2004) och Babakus m.fl. (2004) kan tas som exempel på vad man funnit representerande ganska väl de övriga studierna på området. När det gäller Dean och Babakus m.fl. så rör det sig om attitydundersökningar i form av en vinjett (attitydfrågor relaterade till ett fiktivt bedrägeriscenario) och attitydfrågor rörande olika typer av

⁵ Liknande observation har även Svensk Försäkring gjort för svensk del, se <http://www.svenskforsakring.se/Huvudmeny/I-fokus/Debatt/Kategorier/2013/Ligor-bakom-allt-fler-forsakringsbedragier/>. Hämtad 2013-04-22.

omoraliska och brottsliga beteenden generellt. Båda studierna hyser små icke representativa stickprov i huvudsak bestående av universitetsstudenter mellan 160 till 300 individer. Med hjälp av ett frågebatteri av fyra dimensioner (moral; rättvisa; tolerans och belöning) fann Dean (2004) fyra distinkta kluster; de 'strikt' som uppfattade all form av försäkringsbedrägeri som ett moraliskt brott; de 'sympatiserande' som principiellt uppfattade all form av försäkringsbedrägeri som ett moraliskt brott men att det under vissa omständigheter kunde vara berättigat; de 'toleranta' som ställde sig neutrala till scenariot huruvida det rörde sig om ett försäkringsbedrägeri eller inte samt att det till viss var berättigat att begå försäkringsbedrägeriet givet omständigheten; de 'liberala' som uppfattade i princip all form av försäkringsbedrägeri som moraliskt berättigad. Av dessa kluster utgjorde de strikta 49 %, de sympatiserande 32,4%; de toleranta 10,8% och de liberala 7,8 % av samplen. Med andra ord var över fyra femtedelar principiellt laglydiga om man ser till deras attityd medan en femtedel måste ses som potentiellt brottsbenägna till sin attityd. Tyvärr saknar dock Dean data kring den demografiska profilen hos de fyra kluster han finner. Med andra ord får vi som läsare inte någon information över vad det är för typ av individer som ingår i de olika klustren. Därutöver saknas även information om det kan tänkas finnas några speciella riskfaktorer för de 'liberala' eller speciella skyddsfaktorer för de 'strikt' och de 'sympatiserande'. Just denna aspekt belyses dock till en del i Babakus m.fl. (2004) som i sin studie fann ungefär liknande resultat som Dean, även om deras studie var i någon mån intressantare eftersom Babakus m.fl. jämförde attityden till en speciell form av försäkringsbedrägeri (att rapportera falskt över att man blivit bestulen i syfte att få ersättning för det "stulna") i sex länder (Brunei, Frankrike, Hong Kong, Storbritannien, USA och Österrike). Totalt sett bestod stickprovet av 1 147 individer, men eftersom det var fördelat på sex länder blev urvalet litet med som högst 220 individer i Storbritannien och som lägst 176 individer i Brunei. Överlag skattades försäkringsbedrägeriet som ett rätt allvarligt brott (rankad som fjärde allvarligast av 11 möjliga felaktiga beteenden). De fann även kontextuella skillnader i hur allvarligt brottet ansågs mellan länderna där mätningen skedde genom en femgradig Likert-skala, där lägsta värdet 1 innebar helt felaktigt och högsta värdet 5 motsvarade inte felaktigt. Utifrån denna mätning skattade det amerikanska samplen försäkringsbedrägeriet som 1.3 medan österrikarna skattade den som mindre allvarligt 3.9. Det kan inte uteslutas att urvalet av de små stickproven till en stad runt ett universitet slår igenom i denna betydande variation mellan länderna.

I vilket fall, det Babuka m.fl. finner är fem kluster 'puritaner' (15%); 'realister' (36 %); 'likgiltiga' (28 %); 'toleranta' (15 %) och 'cyniska' (6 %). Den etiska skattningen, mätt via en femgradig Likert-skala, steg successivt från 1.3 hos puritanerna till 3.3 och 4.1 hos de toleranta respektive de cyniska. Det vill säga alltifrån en grupp som ansåg att det var i princip helt felaktigt att utföra det felaktiga beteendet till en grupp som ansåg att det var i princip helt rätt att utföra det felaktiga beteendet. Det skall sägas att dessa kluster gäller för samtliga 11 felaktiga beteenden där försäkringsbedrägeri endast representeras av ett felaktigt beteende.

Innebörden i de fem klustren är till stora delar likvärdig med de kluster som Dean (2004) anger. Den demografiska profilen i Babukas m.fl. fem kluster är att kvinnor tenderar att vara överrepresenterade i puritan- och realistklustren och underrepresenterade i det cyniska klustret. Att andelen unga (upp till 35 år) var klart överrepresenterat i det cyniska klustret (89%) gentemot det puritanska klustret (57%) samt att religionstillhörighet var relativt jämnt spridd över samtliga fem kluster, dvs. i princip ingen variation alls. Samtliga demografiska värden var signifikanta på enprocentsnivån. Det skall dock nämnas att bägge dessa studier (liksom samtliga andra studier som använt sig av profilerade kluster) begränsar sig till att mäta enbart attityder gentemot försäkringsbedrägeri. De mäter inte av självrapporterad brottslighet (eller brottslighet angiven i registerdata) till de kluster de finner. Det är förstås en stor begränsning eftersom vi inte får information över hur attityderna kan tänkas samvariera med brottsligt beteende givet de olika klustren.

Tillfälleskriminalitet och karriärkriminalitet

Nästkommade fråga, vilket utgör en av de viktigare frågeställningarna i denna rapport, är i vilken mån försäkringsbedragare specialiserar sig på just försäkringsbedrägeri, eller breddar sitt brottsregister till andra typer av brott? När det gäller denna aspekt visar Brå (2005:43) övertydligt, trots sitt ringa underlag av 111 misstänkta, att personförsäkringsbedrägeri är något som i huvudsak begås av tillfälleskriminella individer (64%) gentemot karriärkriminella individer (29%). Av tidigare lagföringar var det framför allt förmögenhetsbrotten som dominerade (44%) mot trafikbrotten (21%) följt av brott mot person (11%). Detta resultat står i rätt stark kontrast till de resultat som Derrig & Zicko (2002) redovisar, utifrån deras relativt hårt selekterade

lagföringsregister insamlat av Massachusetts byrå mot försäkringsbedrägeri, att försäkringsbedragare var till endast 20 procent tillfälleskriminella. Det vill säga de hade en hög specialiseringsgrad mot försäkringsbedrägeri, men att deras brottslighet var lågfrekvent. Resterande 80 procent utgjordes av karriärkriminella individer som utförde mycket fler brott och mixade sitt försäkringsbedrägeri med andra bedrägeri- och förmögenhetsrelaterade brott. Det var endast cirka 16 procent av dessa karriärkriminella försäkringsbedragare som utförde våld- och drogrelaterad brottslighet.

Liknande resultat finner även Ganon & Donegan (2006) i deras lokalt avgränsade och till omfånget mindre studie, bestående av en vinjett (332 svarande, andelen bortfall saknas) bland universitetsstuderande som läste företagsekonomi vid ett litet arbetarklassdominerat nordöstligt universitet i USA. Fördelen med Ganon & Donegans studie, gentemot Derrig & Zicko, var att de inte enbart studerade försäkringsbedragares mixning gentemot annan brottslighet utan även mot antisocialt beteende överlag (frekvent alkoholbruk, oansvarigt trafikbeteende, falsifierade uppgifter vid anställningsintervju, etc.). De fann signifikanta effekter vid 19 av de 41 oberoende variablerna (t ex överdrivet spelbeteende, indraget körkort, falskdeklaration av inkomst, etc) gentemot självrapporterad försäkringsbedrägeri. Via logistisk regressionsanalys visade sju av 19 variabler höga oddskvoter, dvs. om individen rapporterade ett frekvent spelbeteende så var det 52,3% sannolikhet att denne även utfört ett försäkringsbedrägeri. Oddskvoterna för de sex övriga variablerna var i stigande grad: deltagande i svart byteshandel 62,9%; orättmätiga avdrag 63,6%; falskdeklaration av inkomst 65,9%; trafiköverträdelser (t ex olämpligt framförande av fordon) 103,9% samt indraget körkort 104 %. Frågan på vilket sätt dessa relativt höga oddskvoter hängde samman med attitydskalor såsom benägenhet till behovstillfredsställelse; kunskaps- och planeringsförmåga; ansvarsfullhet; långsiktiga mål och riskbeteende visade att det var endast riskbeteende, dvs. benägenhet till riskfylld aktivitet som var signifikant på 21,8% korrelerad till försäkringsbedrägeri.

Gentemot dessa två studier, som studerat effekterna av endogena variabelers (egenskaper hos personen) samvariation med försäkringsbedrägeri, kan Tennysons (1997; 2002) större studier ställas, som studerat effekterna av exogena variabelers (miljöegenskaper gentemot personen) samvariation med försäkringsbedrägeri. Det Tennyson finner, baserad dels på ett representativt attityd- och självrapporterat material bestående av 1

987 individer (1997) och ett representativt attitydmaterial baserad på 602 hushåll (2002) i båda fallen insamlade över hela USA, är att mixningen mellan försäkringsbedrägeri och skattebrott samvarierade till 50 % (Tennyson 1997). Det vill säga om individen ansåg att det var okej att inte rapportera in en viss inkomst (eller inkomstandel) till Skatteverket, så var det 50 % risk att denne även ansåg att det var okej att utföra ett försäkringsbedrägeri. Utifrån logistisk regression fann hon att oddskvoten pendlade mellan 20-25% ”överrisk” beroende på vilken form av försäkringsbedrägeri som man frågade om gentemot acceptans för skattebrott.

De helt avgörande faktorerna för denna fördelning var i första hand individens sociala och etiska miljö, dvs. den acceptans som individens vänner och bekanta intog till att begå försäkringsbedrägeri och skattebrott eller enbart försäkringsbedrägeri men inte skattebrott (signifikant). I andra hand det allmänna rättsmedvetandet (sekundärsocialisering) som rådde runt individen, huruvida det var okej att lura skatteverket (signifikant) eller inte. Och i tredje hand den enskildes erfarenhet/attityd att det var helt okej att lura försäkringsbolag eftersom bolagen lurade den enskilde (signifikant). I omvänd riktning fann Tennyson (2002) att just positiva erfarenheter av försäkringsbranschen/-företagen/-mäklarna bidrog till att respondenterna inte fann försäkringsbedrägeri acceptabelt (signifikant). Tennysons resultat vittnar om att försäkringsbedrägeri till största delen begås av tillfälleskriminella individer, specialiserade på just försäkringsbedrägeri och som var motiverade av rätt allmänna värderingsstrukturer fördelade i första hand bland vänner och bekanta och i andra hand utspridda i samhället i form av det allmänna rättsmedvetandet. Mixningen av försäkringsbedrägeri är i hennes studie förhållandevis liten i förhållande till de resultat som Derrig & Zicko samt Ganon & Donegan funnit.

Analytisk referensram

Den bild som tidigare forskning ger av försäkringsbedragare är i mångt och mycket splittrad. Det är dock rimligt att anta följande hypoteser som utgångspunkt för vad som bör bli utfallet för svensk del:

Att försäkringsbedragare utgörs av minst tre huvudkategorier, vilket i denna rapport behandlas som tre olika kluster där det dominerande klustret är den tillfälleskriminelle

bedragaren, följt av den karriärkriminelle ekobrottslingen och den organiserade karriärkriminelle.

Att specialiseringen mot endast försäkringsbedrägeri är den helt dominerande bland försäkringsbedragare om vi ser till den statistiskt representativa bild som den sociodemografiska forskningen och register- och attitydundersökningarna ger. Detta i motsats till den påtagligt selekterade och fallstudierelaterade forskning som hävdar att mixningen mot annan brottslighet, dvs. bedrägeri- eller förmögenhetsbrottslighet skulle vara dominerande. Därutöver borde mixningen mot våld- och drogrelaterad brottslighet i praktiken vara nära noll för svenska försäkringsbedragare.

Metod

Det datamaterial studien använder är baserat på kriminalregistret, administrerat av BRÅ, och består av alla individer som återfinns i misstankeregistret för ”brott mot försäkringsbolag” mellan 1995 och 2011 (totalpopulation: 5 318 individer). I datamaterialet finns dessutom uppgifter från lagföringsregistret för andra brott, vilket innebär att det är möjligt att relatera försäkringsbedrägeri till annan brottslighet.

I studien utför vi främst deskriptiva analyser såsom medelvärdes- och frekvensanalyser. Utöver detta har vi använt oss av Latent Class Analysis (LCA) för att empiriskt härleda kluster av brott (se t.ex. Hagenaaers & McCutcheon, 2002). Den senare typen av analys är alltmer använd inom kriminologi t ex Laub & Sampson (2003), Piquero, Farrington & Blumstein (2007), vilkas studier är lite av stilbildande för denna utredning (så långt materialet räcker). LCA identifierar kluster (profilerar grupper) utifrån hur brottsmönstren ser ut för varje enskild individ (dvs., utifrån vilka brott man under mätperioden har begått). Analysmetoden klustrar ihop individer som tenderar att begå samma typ av brott. Utifrån de olika mönster som finns i datamaterialet kan vi med hjälp av LCA skapa latent variabler som indikerar sannolikheter att begå vissa brott. De brottstyper vi utgår ifrån för att empiriskt härleda kluster av brottslighet är brott som tidigare forskning visat vara vanligt förekommande inom ekonomisk och/eller organiserad brottslighet.⁶ Förutom att vi får en kategorisering av förövarna via denna metod kan vi också skapa olika proxy för ekonomisk och organiserad brottslighet. För

⁶ Vi har utgått från de lagrum som Brottsförebyggande Rådet angett och använt sig av vid studier av ekonomisk och organiserad brottslighet, se bland annat Korsell (2010).

en översikt av de lagrum vi använt oss av för att mäta förekomsten av ekonomisk och organiserad brottslighet se bilaga.

Resultat

Materialet över misstankeregistret innehåller totalt 5318 individer. Av denna population består majoriteten av generalister (dvs. de misstänks för olika typer av brott), 77,5 %, medan specialister (som enbart misstänks för ”brott mot försäkringsbolag”) utgör 22,5 % av populationen. Det är ett resultat som står i paritet med Derrig & Zickos (2002) resultat och i klar kontrast mot andra registerstudier (Brå, 2005) eller självrapporterade studier (Tennyson, 1997; 2002), där fördelningen är i det närmaste omvänd mellan kategorierna.

Denna betydande mixning till annan brottslighet tyder på att de misstänkta försäkringsbedragarna i stor utsträckning består av karriärkriminella⁷, vilket också bekräftas av att hela 58 % är karriärkriminella gentemot 42 % tillfälleskriminella. Däremot är andelen karriärkriminella inte speciellt karriärkriminella när det gäller just ’brott mot försäkringsbolag’, där 4 eller fler misstankar om försäkringsbedrägeri endast utgör ca 1 %, i motsats till misstänkt försäkringsbedrägeri vid endast ett tillfälle 89 %.

Det är ett resultat som understryker att ’brott mot försäkringsbolag’ inte utgör ett karriärinriktat brott i sig självt. Det är snarare ett brott som måste betecknas som perifert. Detta betyder att försäkringsbedrägeri endera utförs av en slump (t.ex. ”påplussning”) eller som ett kompletterande led hos den karriärkriminelle att utföra olika brott under dennes aktiva brottsperiod. Under alla omständigheter tycks inte försäkringsbedrägeri vara det brott som den karriärkriminelle förövaren utgår ifrån när denne breddar sitt brottsregister, utan att det är andra brott som utgör utgångspunkten för den karriärkriminelle.

⁷ Vi använder oss av en 4-plus modell, dvs en individ är karriärkriminell om denne har fyra eller fler misstankar riktade mot sig, istället för den traditionella 5-plus modellen. Piquero, Farrington, & Blumstein (2007) har visat att skillnaden mellan en 3-plus förövare gentemot en 4-plus förövare är signifikant när det gäller risk för återfall, medan skillnaden mellan en 4-plus förövare och 5-plus förövare inte är signifikant när det gäller återfall.

Försäkringsbedrägeri – ett ekonomiskt brott?

Eftersom försäkringsbedrägeri traditionellt sett kategoriseras som ett ekonomiskt brott är det rimligt att se hur spridningen av försäkringsbedrägeri kan tänkas hänga samman med just annan ekonomisk brottslighet⁸. För att undersöka detta har vi genomfört en LCA-analys över de brottskategorier som ingår i definitionen av ekonomisk brottslighet. Det som LCA-analysen förenklat gör är att den undersöker hur olika brottskategorier hänger ihop balanserat på komplexiteten i outcome (dvs. hur många kluster med gemensamma drag som kan skapas innan komplexiteten blir av sådan art att analys blir svår eller t.o.m. omöjlig). För att göra analysen möjlig har vi slagit ihop lagrummen till kategorier. Efter att ha tagit hänsyn till klusterstorlekarna (det är inte meningsfullt att få kluster som består av allt för få individer) har vi fått fram tre stabila kluster.

Tabell 1: Fördelning av kluster över ekonomiska brott

	Kluster 1	Kluster 2	Kluster 3
kluster storlek %	88,1	7,1	4,7
Aktiebrottslagen			
Nej	0,9911	0,0417	0,9766
Ja	0,0089	0,9583	0,0234
Skattebrottslagen			
Nej	0,9910	0,3376	0,8684
Ja	0,0090	0,6624	0,1316
Borgenärsbrott			
Nej	0,9954	0,7096	0,0946
Ja	0,0046	0,2904	0,9054
Tullbrott			
Nej	0,9708	0,8975	0,9599
Ja	0,0292	0,1025	0,0401
Miljöbrott			
Nej	0,9958	0,9765	0,9872
Ja	0,0042	0,0235	0,0128
Bedrägeri			
Nej	0,8643	0,6766	0,6446
Ja	0,1357	0,3234	0,3554

⁸ Med annan ekonomisk brottslighet avses ett antal lagrum som vi delat upp i sex huvudkategorier, se bilaga.

Kluster 1 är otvetydigt den som de flesta misstänkta försäkringsbedragare faller under. Kännetecknande för detta kluster är att den visar på en liten variation av ekonomisk brottslighet. Det är egentligen bara bedrägeri (individerna i kluster 1 har 13 % sannolikhet att ha begått bedrägeri) som kan sägas hänga samman med försäkringsbedrägeri i någon mening, i övrigt är det små värden på de övriga brottskategorierna. Det gäller däremot inte om vi tittar på kluster 2 och 3, där framför allt kluster 2 visar hög till mycket hög samhörighet mellan annan ekonomisk brottslighet och försäkringsbedrägeri. Tillexempel är sannolikheten att individer tillhörande kluster 2 också ska ha begått brott mot aktiebrottslagen nära 96 %, att ha begått bedrägeri nära 68 % och respektive 66 % gällande skattebrott (alla har misstänkts för försäkringsbedrägeri). Liknande värden gäller också för kluster 3, men där är det istället borgenärsbrotten (90,5 procent) och bedrägerierna (64,4 procent) som sammanhänger med försäkringsbedrägeri. Det är egentligen bara miljöbrotten (både kluster 2 och 3) och aktiebrottslagen (kluster 3) som visar låga sammanhängande värden med försäkringsbedrägeri.

Tabell 1 visar på två saker som man bör titta närmare på. Det första är den betydande skillnaden i storlek och samhörighet till annan ekonomisk brottslighet mellan klustren. Det andra är den gemensamma samhörigheten mellan samtliga kluster kring bedrägeriet som brottsform. Om vi börjar med den senare punkten så är det förstas stora skillnader i samhörighetsfrekvens mellan klustren när det gäller bedrägeri och försäkringsbedrägeri. Men bedrägeri är en brottsform som tycks hänga samman med försäkringsbedrägeri. Det kan tyda på att det finns en karriärkriminalitet latent liggande i samtliga kluster som kanske har sin utgångspunkt i bedrägeriet. Det gäller speciellt kluster 1, där försäkringsbedrägeriet inte har någon samhörighet alls till de övriga brottskategorierna. Det vill säga att det inom kluster 1 råder en ren specialisering på just försäkringsbedrägeri som brottsform. En liknande misstanke kan även riktas mot den första punkten där kluster 2 och 3 sticker ut på ett markerat sätt gentemot kluster 1, ifråga om låg klusterstorlek och markerad samhörighet med andra typer av ekonomisk brottslighet. Här kan man definitivt tänka sig att det borde finnas en betydande karriärkriminalitet eftersom försäkringsbedrägeriet hänger så övertydligt samman med andra brottskategorier.

Det visar sig också stämma, om man inte bara relaterar annan brottslighet till annan ekonomisk brottslighet utan all annan brottslighet. Vid en närmare granskning av hur karriärkriminaliteten fördelar sig klustervis, så utgör just kluster 1 ett kluster där cirka 38 procent består av tillfälleskriminella personer. Resterande andel, 62 procent, utgör karriärkriminella där närmare 22 procent varit misstänkta för brott mer än 20 gånger! En anmärkningsvärd hög andel. Men ändå en relativt låg andel om man jämför med kluster 2 då andelen karriärkriminella stiger till hela 95 procent, varav cirka 55 procent av dessa blivit misstänkta för brott mer än 20 gånger. Jämför man därutöver kluster 3 så sjunker marginellt andelen karriärkriminella till 90 procent, varav andelen misstänkta mer än 20 gånger sjunker till 42 procent.

Detta bekräftar bilden av att de personer som blivit misstänkta för 'brott mot försäkringsbolag' är synnerligen brottsaktiva personer när det gäller brott mot en mångfald andra lagrum, men inte speciellt brottsaktiv när det gäller just 'brott mot försäkringsbolag'. Denna kraftfulla disproportion i brottsaktivitet mellan andra lagrum och 'brott mot försäkringsbolag' av en och samma population, kan tyda på att selektionsmekanismerna inom rättskedjan är så kraftfulla att det är en mycket speciell kategori av förövare som rättssystemet fångar upp i sina register. Eller så kan det tyda på att de personer som misstänks för 'brott mot försäkringsbolag' har en ganska lång kriminell karriär där 'brott mot försäkringsbolag' råkar bli ett brott som man utför av "bara farten" därför att de utför andra relaterade brott i mycket större utsträckning och så slumpar det sig så att man vid något tillfälle även utför försäkringsbedrägeri.

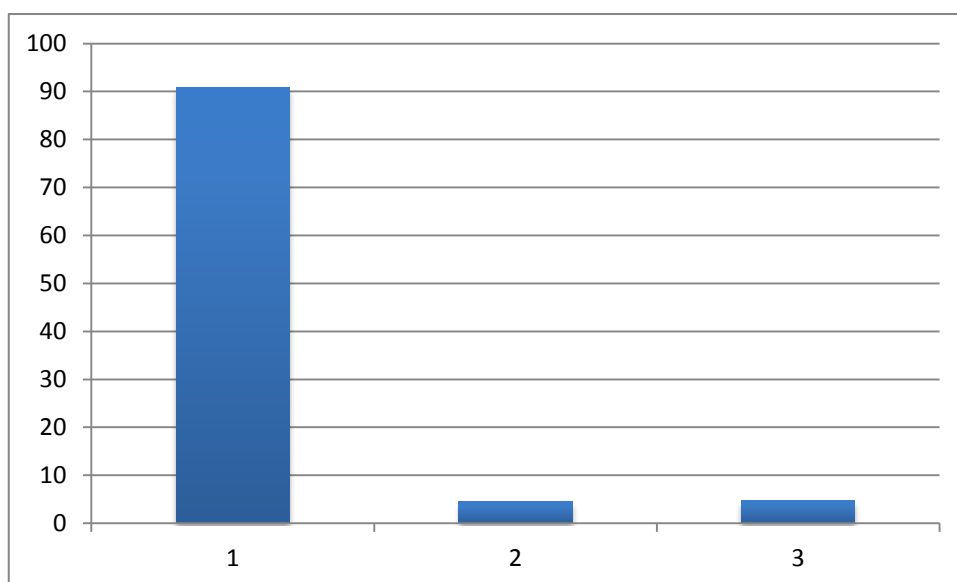
Försäkringsbedrägeri – ett brott som kanske begås av organiserad brottslighet?

Försäkringsbedrägeri är alltså till viss del sammankopplad med annan ekonomisk brottslighet, men inte på ett direkt övertydligt sätt. Frågan är då om försäkringsbedrägeri i större utsträckning är sammankopplad med organiserad brottslighet. En farhåga som inte minst Svensk Försäkring gett uttryck för (se not 2 ovan).

Utifrån en klusteranalys av hela materialet där vi skiljer på de misstänkta som inte kan klassificeras som organiserade kriminella gentemot de som kan det, finner vi tre stabila kluster (figur 4). Det första klustret (drygt 91 procent), har låg sannolikhet att begå andra enskilda brott än försäkringsbrott (det är varje enskilt brott som är i beaktande –

inte huruvida individen begår andra brott generellt, vilket mycket väl kan vara fallet). De två andra klustren (4,5 respektive 4,7 procent) har relativt sett hög sannolikhet att begå andra enskilda brott, men där skillnaden är att kluster 3 i betydligt större utsträckning begår våldsbrott, medan kluster 2 påvisar något högre sannolikhet att begå brott som indikerar organiserad brottslighet såsom smuggling av varor, häleri, koppleri och människohandel (sannolikheten är dock väldigt liten vad gäller de två sista brottstyperna).

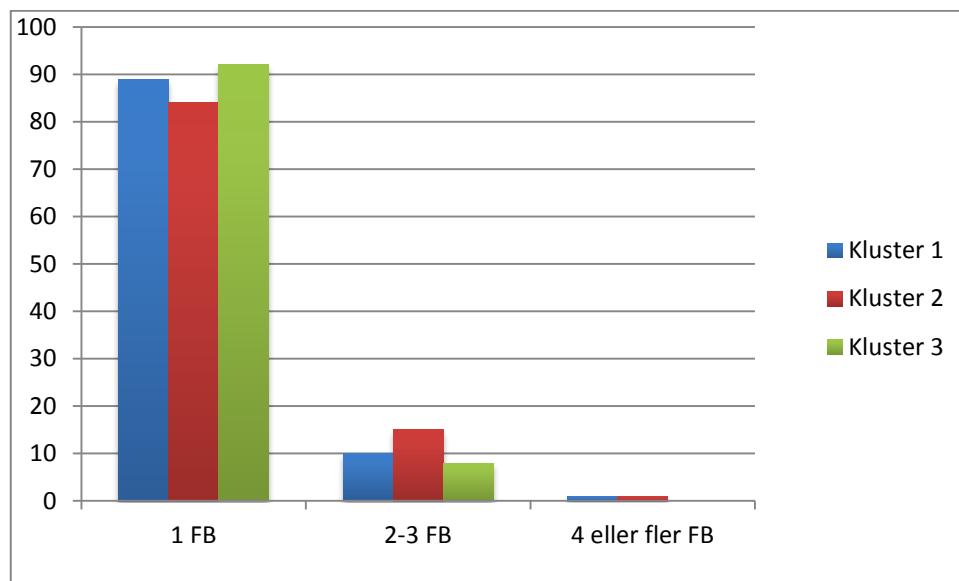
Kluster 2 och 3 kan sägas representera organiserad brottslighet – men som två olika typer av organiserad brottslighet. I figur 1 redovisas hur stor respektive kluster är i materialet. De två sistnämnda klustren utgör totalt ungefär 9 % av individerna i materialet.

Figur 1: Fördelning av kluster baserad på LCA (organiserad brottslighet)

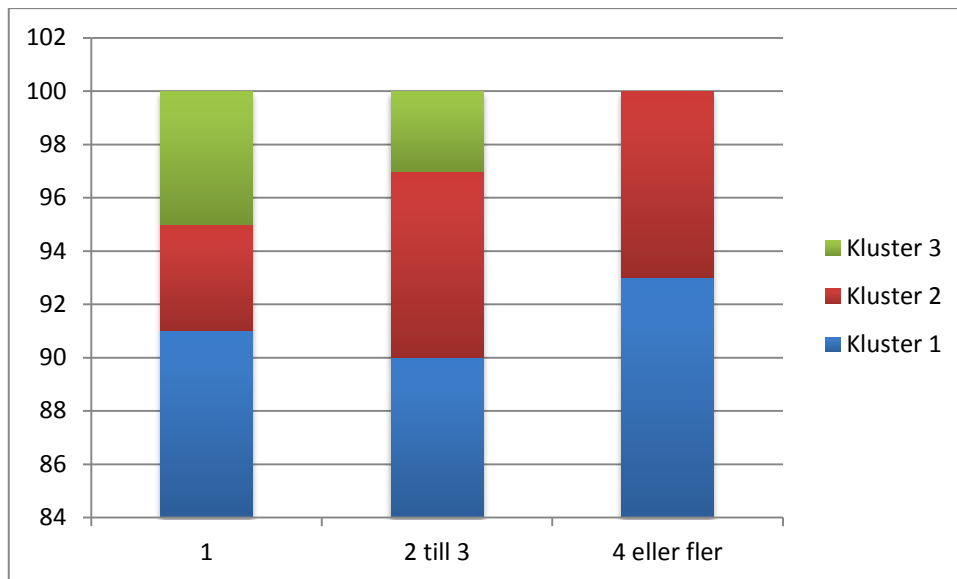
Nästa fråga är om denna klustertillhörighet har någon betydelse för försäkringsbrott? Det vill säga, hur ser den interna fördelningen av försäkringsbedrägerier ut inom respektive kluster? Det vi kan se i figur 2 är att nästan hela populationen (runt 90 procent oavsett klustertillhörighet) endast misstänks en gång för försäkringsbedrägeri, medan 2 till 3 misstänkta försäkringsbedrägerier stannar kring 10 procent för de ingående klustren. De med 4 eller fler misstänkta försäkringsbedrägerier (dvs., karriärkriminella försäkringsbedragare) utgör knappt en procent. Det vi också kan se är att de organiserade brottslighetsklustren 2 och 3 inte andelsmässigt begår fler

försäkringsbrott än kluster 1, vilket innebär till sin konsekvens att det stora antalet försäkringsbrott inte begås av kluster 2 och 3 (alltså av karriärkriminella).

Figur 2: Andelen försäkringsbedrägerier efter klustertillhörighet

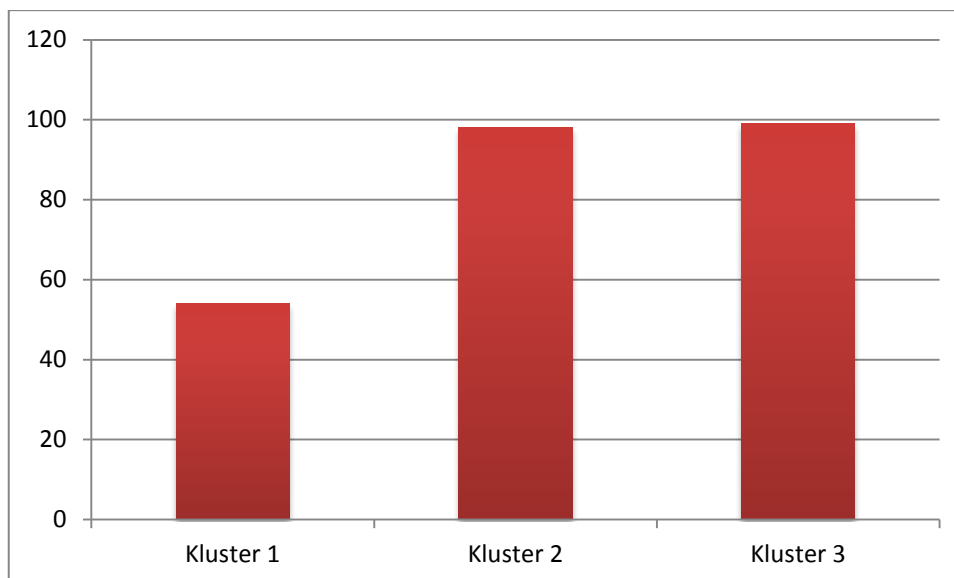
För att ytterligare förtydliga bilden av den misstänkte försäkringsbedragaren så jämför vi även fördelningen av misstänkt försäkringsbedrägerier mellan klustren och finner då som kan ses i figur 3 att över 90 procent av misstankarna gäller individer som tillhör kluster 1. Kluster 1 står för 91 % när det gäller misstanke om ett försäkringsbedrägeri; 90 % när det gäller 2-3 försäkringsbedrägerier och hela 93 % för 4 eller fler försäkringsbedrägerier. Klustren 2 och 3, som storleksmässigt är små, tenderar för kluster 3 att försvinna helt när det gäller 4 eller fler försäkringsbedrägerier, medan kluster 2 tenderar att öka något vid fler försäkringsbedrägerier. Det betyder med andra ord att de karriärkriminella försäkringsbedragarna är i huvudsak tillhöriga kluster 1 och till en mindre del kluster 2.

figur 3: Klustrens andel vid försäkringsbedrägeri

Det som fortsättningsvis kan vara intressant att studera är andelen karriärkriminella och den kraftiga mixningen mot övriga brott, dvs. att vi vidgar redovisningen till att titta på fördelningen av karriärkriminalitet till all annan brottslighet oavsett vilken inriktning denna tar.

I figur 4 kan vi se att det sker ganska stora förändringar i karriärkriminalitesmönstret från figur 3; 54 % av individerna som tillhör kluster 1 är att betrakta som karriärkriminella medan i princip samtliga tillhörande de organiserade brottslighetsklustren 2 och 3 är karriärkriminella. Dock ska beaktas att de allra flesta karriärkriminella i materialet tillhör kluster 1 (84% visas ej).

Figur 4: Andelen karriärkriminella bland klustren

Det mönster som figur 4 anger kan ytterligare specificeras om vi mäter antalet brott efter klustertillhörighet (tabell 1), då framträder ett mönster som mycket klart visar att kluster 2 och 3 är högfrekventa individer misstänkta för brott av alla slag i motsats till kluster 1.

Tabell 2: Antal brott efter kluster, medelvärde och median

	Medelvärde	Median
Kluster 1	10,54	4
Kluster 2	64,06	39
Kluster 3	65,32	46

Det vi ser från tabell 2 är att det misstänks drygt 10 brott per individ i medelvärde, eller 4 brott per individ i median för kluster 1. Medan det misstänks uppåt 64 respektive 65 brott per individ i medelvärde eller 39 respektive 46 brott per individ i median för kluster 2 respektive kluster 3. Det är en avsevärd skillnad i misstankefrekvenser oavsett vilket centralmått vi använder (skillnaderna i medelvärde och median antyder också spridningen i materialet gällande antal brott). Det här beror på två saker, dels att andelen tillfälleskriminella är betydligt fler i kluster 1 än de två andra klustren (där de i princip är frånvarande), dels att bland de misstänkta i kluster 2 och 3 finns ett antal individer som har ända upp till 900 brottsmisstankar enskilt, vilket drar upp medelvärdet betydligt. När det gäller den senare aspekten är det bättre att använda sig av medianen

som inte tar hänsyn till extremvärdena inom den kategori som mäts. Men även om vi gör det så ser vi att antalet misstankar per individ är mycket högt för kluster 2 och 3, vilket betyder att kluster 2 och 3 består av individer som är högfrekventa när det gäller misstankar om brottslighet överlag, men inte speciellt högfrekventa när det gäller misstanke om försäkringsbedrägeri.

Sammanfattningsvis kan vi också konstatera att åldersfördelningen, tabell 3, mellan enbart försäkringsbedragare, ekobrottslingar och organiserade brottslingar är relativt liten. Det som kan tyckas vara lite märkligt är att medelåldern ligger ungefär mittemellan vad de engelska studierna indikerar gentemot vad den svenska BRÅ-studien anger (se ovan litteraturöversikt). Mest troligt består denna variation av att man använt sig av olika datamaterial mellan studierna. När det gäller medelåldern för organiserade brottslingar måste den sägas vara rätt hög, medan medelåldern för ekonomiska brottslingar faller lite under åldersspannet för den genomsnittlige ekobrottslingen (Alalehto & Larsson 2012).

Tabell 3: Åldersfördelning efter brottstyp, medelvärde och median, 2011

	Medelålder	Medianålder
Enbart försäkringsbedrägeri	36,72	34
Enbart ekonomisk brottslighet	40,09	39
Enbart organiserad brottslighet	37,58	37

Organiserad brottslighet och dess betydelse för försäkringsbedrägeriet?

Om vi återvänder till figur 1 (ovan) och undersöker lite noggrannare innebörden av kluster 2 och 3 vilka vi klassificerat som två varianter av organiserad brottslighet. Vi använde oss av totalt 34 lagrum som angavs direkt eller indirekt relaterade till organiserad brottslighet (Korsell, 2010) av dessa lagrum återfann vi 22 stycken i misstankeregistret av vilka 16 stycken redovisade låga till extremt låga kvotvärden (under 10 till 0 procents värden) att individer i kluster 2 och 3 misstänktes för organiserad brottslighet. Resterande sex lagrum gav kvotvärden som översteg 10 procents sannolikhet. Av dessa sex lagrum var 'hot förgripelse missfirmelse mot

tjänsteman' (73% sannolikhet) och 'våldsamt motstånd' (72%) hos kluster 3 mest vanligt förekommande. Troligen skedde dessa misstankar om lagöverträdelse i samband med gripande. Utöver dessa relativt extrema värden återfinns även ett högt värde för kluster 2 när det gäller 'häleri och häleriförseelse' (54,5%) och ett något mindre värde för kluster 3 gällande samma lagrum (39,8%). Utöver detta finns 'stöld yrkesmässig transport' (36%) för kluster 2 som en relativt hög sannolikhet. Därutöver är sannolikheten klart mindre, men ändå relativt hög när det gäller "dopningsbrott" och 'utpressning ocker' för kluster 2 (13,7% doping och 19,4% utpressning) och för kluster 3 (19,7% doping och 12,9% utpressning). Det vi kan se vidare i bilagan är att kluster 2 är till stor del inriktad mot egendomsbrott, medan kluster 3 är i något mindre utsträckning inriktad mot egendomsbrott och mer kraftfullt orienterad mot våldsbrott än kluster 2.

Kluster 2 och 3 bestod av totalt 491 individer (kluster 2:240; kluster 3:251), vilket relaterat till det totala urvalet på 5318 individer motsvarar lite över 9 procent. Vi har utifrån ovanstående redovisning sett att detta antal/andel inte står för den stora mängden försäkringsbedrägerier, utan i själva verket misstänks för en mycket liten andel försäkringsbedrägerier. Men, kan man fråga sig, beror det här egentligen på att antalet organiserade brottslingar i Sverige är ganska litet? Och av det lilla antal som finns så begår i själva verket flertalet av dem försäkringsbedrägeri? Det är en fråga av betydelse! Men för att kunna svara på en sådan fråga med någorlunda precision krävs det en precis uppgift. Två myndigheter som borde ha till uppgift att besvara denna fråga med någorlunda precision är Brottsförebyggande Rådet och Rikskriminalpolisens Nationella underrättelsecentrum. När det gäller Brottsförebyggande rådet (Korsell, Heber, Sund, & Vesterhav, 2005) så uppskattas antalet organiserade brottslingar inom enbart narkotikahandeln 2002 till någonstans mellan 7 000-9 000 individer utifrån en nätverksanalys. Det vill säga utav 108 misstankeregistrerade förövare 2002 fanns det ett nätverk av medmisstänkta i två led, dels de som var medmisstänkta direkt till förövarna, dels de som var medmisstänkta till de medmisstänkta till förövarna. Huruvida alla dessa medmisstänkta verkligen utförde något brottsligt i organiserad form går inte att säga. Ett nätverksklustrande av detta slag indikerar vagt att det kan finnas en samhörighet utan närmare precision av hur många personer det rör sig om i sak.

När det gäller Rikskriminalpolisens Nationella underrättelsecentrum (Samverkansrådet, 2012) så anger de 915 individer som misstänkta för olika typer av organiserad brottslighet över en fyraårsperiod (2009-2012). Tar man dessa uppgifter som bas kan vi egentligen inte heller besvara vår ingående fråga med någon precision. Om vi utgår från Brottsförebyggande rådets uppgift så utgör vårt antal om 491 personer relaterat till 8 000 individer (vilket är insamlat för endast ett år, 2002) inte mer än drygt 6 procent av populationen organiserade brottslingar. Och då bör vi ha i minnet att uppgiften om 8 000 individer endast rör organiserad narkotikabrottslighet, inte alla former av organiserad brottslighet. Relaterar vi däremot vår uppgift om 491 individer till Rikskriminalpolisens uppgift om 915 individer motsvarar det 53 procent av populationen. Det gäller förvisso då alla former av organiserad brottslighet men för endast fyra år, i motsats till vår databas som motsvarar uppgifter insamlade under 16 år. Med andra ord, relaterar vi vår uppgift till Brottsförebyggande rådets utredning så är vårt antal försvinnande litet och relaterar vi den till Rikskriminalpolisens uppgifter så är den förvisso större jämfört mot Brås andel men ändå bara hälften av den uppmätta totala organiserade brottsligheten.

Av ovanstående kan man härleda en rimlig slutsats, att antalet organiserade brottslingar som misstänks för försäkringsbedrägeri är en liten andel, dels av den population som misstänks för försäkringsbedrägeri totalt, dels en mindre andel av den population som klassificeras som organiserade brottslingar överhuvudtaget. Men att de två grupper (kluster 2 och 3) som vi funnit består av högfrekventa brottslingar som är grundligt rotade i karriärkriminalitet.

Brottsingångar, karriärkriminalitet och brottssekvenser

De kluster vi finner via ovanstående LCA-analyser ger en grov profilering av vad för typ av brottsling som misstänks för försäkringsbedrägeri. Problemet är dock att ovanstående analys inte ger en god bild av hur brottsingångarna till försäkringsbedrägeri ser ut, dvs. startar förövaren med försäkringsbedrägeri eller startar denne utifrån en annan brottskategori? Man kan också fråga sig med utgångspunkt i om förövaren utfört annan brottstyp innan försäkringsbedrägeriet hur denna brottstyp i så fall samvarierar med försäkringsbedrägeri? En annan brist vi finner i ovanstående LCA-analys är att vi

inte kan estimeras graden av riskfaktorer hos olika brottstyper relaterat till att utföra försäkringsbedrägeri upprepade gånger.

Detta avsnitt syftar till att besvara, åtminstone översiktligt, dessa frågor. Det vi hitintills har identifierat via LCA-analysen är att den stora andelen misstänkta försäkringsbedragare är tillfälleskriminella personer där i runda svängar lite över tio procent kan klassificeras som i huvudsak ekobrottslingar och lite mindre än tio procent som organiserade brottslingar. Och där andelen karriärkriminella personer av försäkringsbedrägeri inte utgör mer än högst en procent, vilket betyder att närmare 99 procent av de misstänkta försäkringsbedrägerierna utförs av tillfälleskriminella försäkringsbedragare.

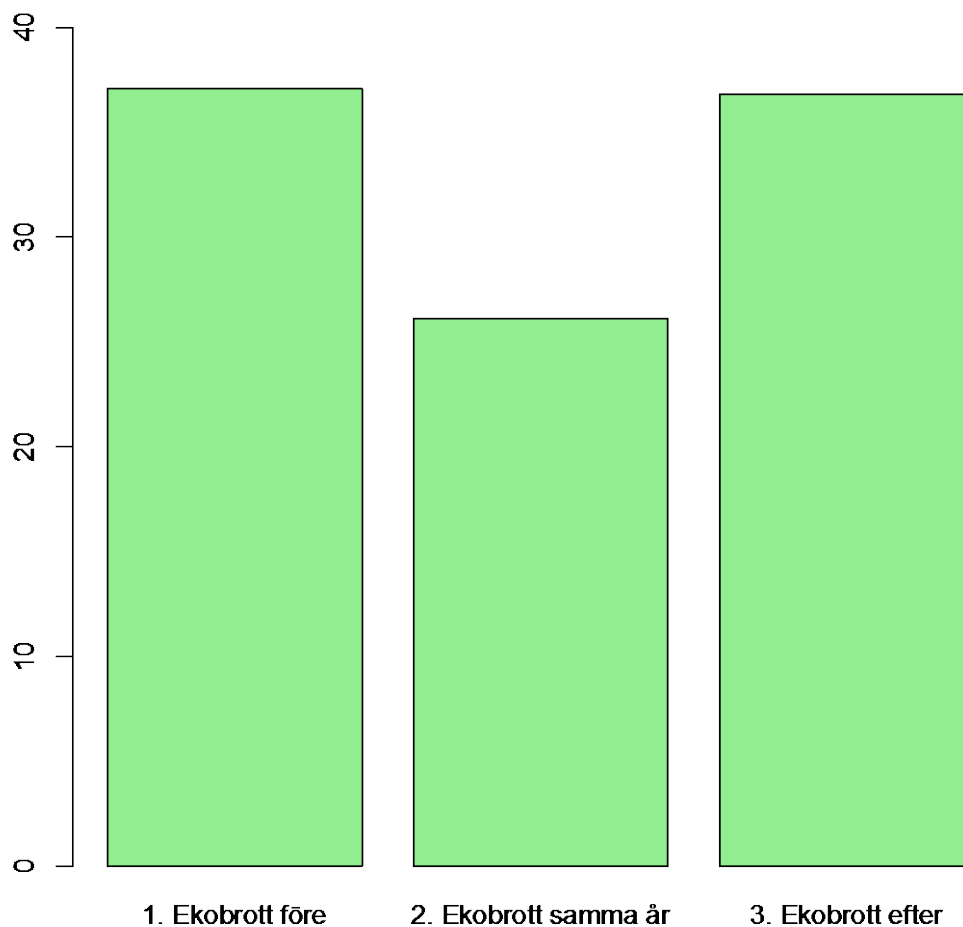
Vi börjar med att undersöka brottsingångar för de misstänkta försäkringsbedragarna. Ett problem vi har med en sådan undersökning är att vi inte vet om individerna i materialet har begått brott före 1995, men att det är sannolikt, beroende på ålder. Vi har därför gjort två analyser – en analys med alla i hela datamaterialet som var misstänkt för brott 1995 och en analys där enbart de som är födda 1965 eller senare som misstänktes för brott 1995 är med. Orsaken till denna uppdelning är att vi ville dels nyttja hela materialet, dels se hur det ser ut om man åldersbegränsar eftersom det är större sannolikhet att det första brottet för de födda 1965 och senare var just 1995. Den första analysen, som inte diskriminerar efter ålder, visar att 35 % av de som misstänktes för brott 1995 var misstänkta för försäkringsbedrägeri, 8 % var misstänkta för ekonomisk brottslighet och 12 % misstänkta för organiserad brottslighet (övriga har begått brott som inte faller under lagrummen som definierar ekonomisk brottslighet, organiserad brottslighet och försäkringsbedrägeri). Analysen visar vidare att för 36 % av de som misstänktes för försäkringsbedrägeri 1995 var detta det enda brott de begick mellan 1995 och 2011. Motsvarande siffra för de som misstänktes för ekonomisk brottslighet är 13 % och 5 % för de som misstänktes för organiserad brottslighet.

Det intressanta är att den andra analysen, där vi gjort en åldersbegränsning, uppvisar liknande resultat (35 % försäkringsbedrägeri, 7 % ekonomisk brottslighet och 14 % organiserad brottslighet). För att kunna dra slutsatser om denna likhet skulle fler åldersbegränsningar behöva göras. Vad gäller andelen om det var det enda brottet under den undersökta perioden så visar analysen att så var fallet för 40 % av de som 1995 var

misstänkta för försäkringsbedrägeri, 24 % för de som misstänktes för ekonomisk brottslighet och 5 % för de som misstänktes för organiserad brottslighet.

Vid analys av hela materialet visar det sig att de som 1995 misstänktes för ekonomisk brottslighet och organiserad brottslighet under perioden begick många fler brott än de som var misstänkta för försäkringsbedrägeri. De som misstänktes för försäkringsbedrägeri begick under perioden 1995-2011 i snitt 15 brott. Motsvarande siffra för de som misstänktes för ekonomiskt brott var 38, och 39 för de som misstänktes för organiserad brottslighet.

Vi förutsatte oss också att titta på var någonstans försäkringsbedrägeriet kommer in i brottssekvens, där huvuddelen av vårt material består av högligen karriärkriminella individer. Det skall dock återigen sägas att majoriteten av misstänkta försäkringsbedragare inte har utfört vare sig ett ekonomiskt brott eller ett organiserat brott. Det betyder att nedanstående relativa fördelning baserar sig endast på delpopulationer av individer som utfört ekobrott och försäkringsbedrägeri eller organiserat brott och försäkringsbedrägeri. Med detta i minnet får vi följande diagram:

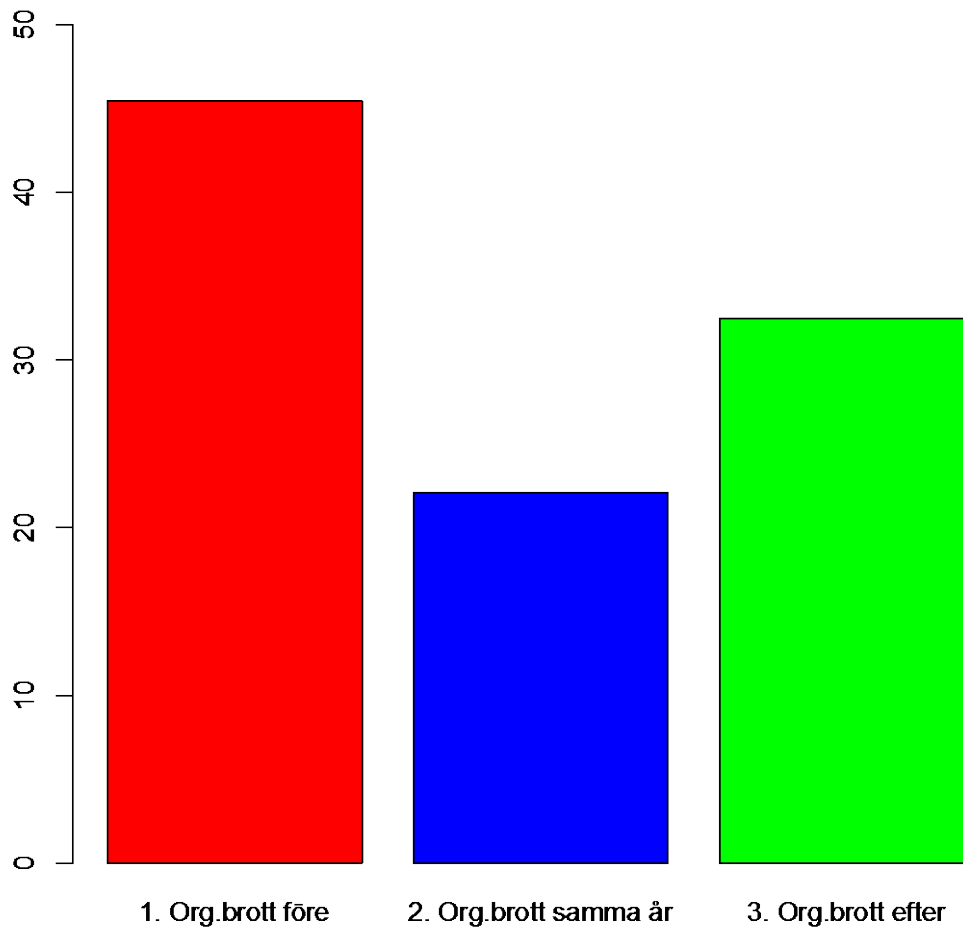
Figur 5: Andel första brott före och efter det första begångna bedrägeriet

När det gäller samhörigheten mellan ekonomisk brottslighet och försäkringsbedrägeri så är den tydligt jämnt fördelad i stickprovet. Drygt 37 procent av stickprovet har utfört åtminstone ett ekobrott innan de utförde åtminstone ett försäkringsbedrägeri utifrån spannet ett år till 16 år före det att de utförde försäkringsbedrägeriet. Och andelen som utförde åtminstone ett ekobrott efter det att de utförde åtminstone ett försäkringsbedrägeri är även den drygt 37 procent utifrån det omvända tidsspannet ett år till 16 år efter. Den andel som utförde ekobrott samma år som de utförde försäkringsbedrägeri var drygt 26 procent.

Det man tydligt kan se är att försäkringsbedrägeriet relaterat till ekonomisk brottslighet hamnar mitt emellan i brottssekvens. Försäkringsbedrägeriet är ett brott som till lika

stora delar utförs efter det att brottslingen utfört ekobrott som en startpunkt för just ekobrott för brottslingen.

Samma översikt men då för organiserad brottslighet relaterat till försäkringsbedrägeri ger följande diagram:

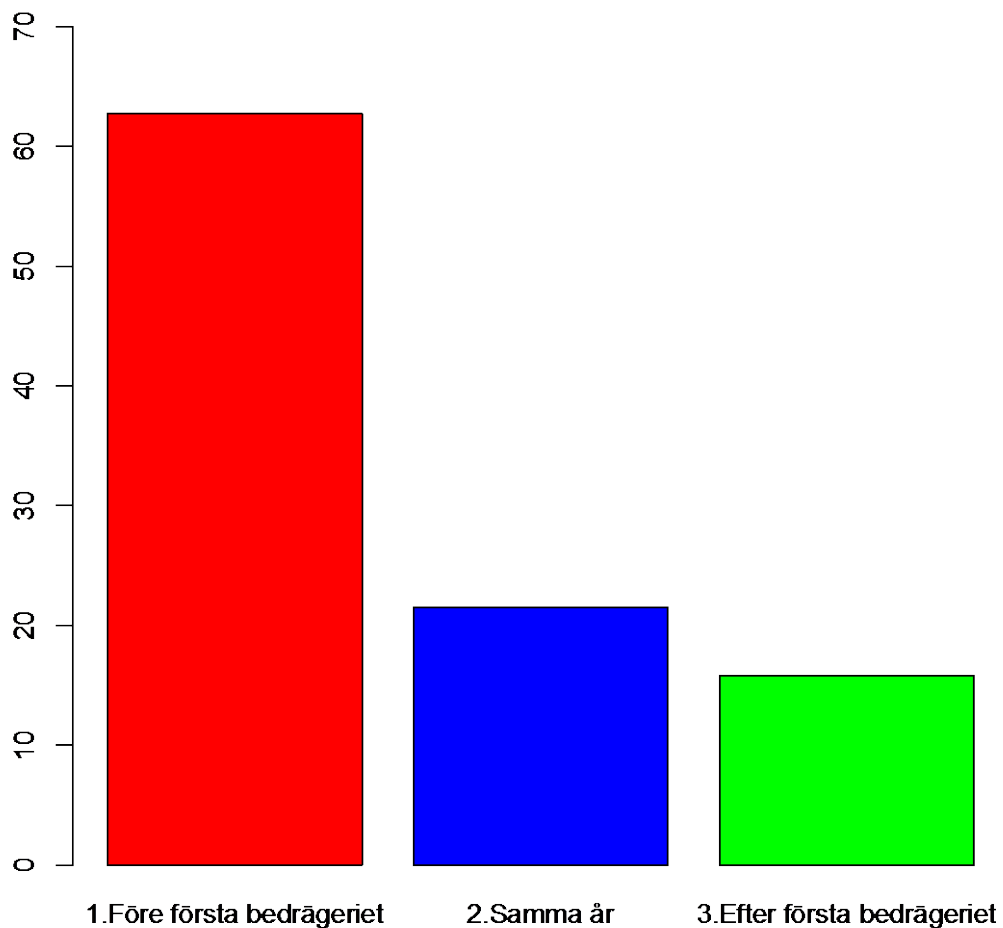

Figur 6: Andel första organiserade brott före och efter första begångna bedrägeriet

Samhörigheten mellan organiserad brottslighet och försäkringsbedrägeri är här något mer varierad än för ekobrott och försäkringsbedrägeri. Andelen som begått åtminstone ett organiserat brott före det att de begått ett försäkringsbedrägeri utgör nästan 45,5 procent. I jämförelse med den andel på 32,5 procent som begått åtminstone ett organiserat brott efter det att begått ett försäkringsbedrägeri. Den andel som utfört ett organiserat brott samma år som de utfört ett försäkringsbedrägeri utgör drygt 22

procent. Det är utifrån dessa värden mer tydligt att organiserade brottslingar ägnar sig i första hand åt just organiserad brottslighet innan de begår ett försäkringsbedrägeri gentemot att försäkringsbedrägeriet utgör startpunkten för organiserad brottslighet. Skillnaden skall dock inte överdrivas, men det är ändå tydligt att det är en skillnad på 13 procentenheter. Vilket kan jämföras mot samhörigheten mellan ekonomisk brottslighet och försäkringsbedrägeri.

Den här skillnaden är dock ännu större om vi jämför övriga brott och försäkringsbedrägeri, då får vi följande diagram:

Figur 7: Andel andra brott före och efter det första begångna bedrägeriet

Det är alldeles tydligt att de personer som ägnat sig åt övriga brott (dvs, sådana brott som inte är organiserade brott eller ekonomiska brott) begår i mycket större utsträckning närmare 63 procent dessa brott innan de begår ett försäkringsbedrägeri. Vilket kan jämföras mot de som först begår försäkringsbedrägeri innan de begår ett annat brott på närmare 16 procent. Detta i sin tur i relation till de som begår annat brott och försäkringsbedrägeri samma år 21,5 procent. Skillnaden mellan före och efter är här markant eftersom den ligger på hela 47 procentenheter.

Ovanstående diagram indikerar en tendens att försäkringsbedrägeri är i större utsträckning förknippad med ekonomisk brottslighet än organiserad brottslighet och gentemot övrig brottslighet. Det betyder att den ekonomiske brottslingen utför försäkringsbedrägeri som ett led i en brottslighet som är nära förknippad med dennes ekonomiska verksamhet/aktivitet. Indikationen att försäkringsbedrägeri sker i mitten av brottssekvensen (lika mycket före, lika mycket efter) och dessutom en något högre andel samma år, ger stöd för denna tolkning. Liknande mönster framkommer inte för organiserad brottslighet, där dessa brottslingar ”upptäcker” försäkringsbedrägeri något senare. Det vill säga de har i något högre utsträckning redan etablerat sig som brottslingar innan de begår försäkringsbedrägeri. Detta senare mönster är ännu tydligare för brottslingar som ägnar sig åt övrig brottslighet.

Ovanstående bild av samhörighet mellan försäkringsbedrägeri och annan brottslighet blir ännu tydligare om man analyserar konsekvensen av olika brott. Den strategi vi antog här var att undersöka kombinationer av brottslighet mellan 1995 och 2001, och därefter analysera hur många försäkringsbedrägerier respektive hur många brott de olika kategorierna begått mellan 2002 och 2011. De kategorier vi har fokuserat på rör annat brott, ekonomiskt brott, organiserad brottslighet, kombinationen ekonomisk och organiserad brottslighet och övrig brottslighet. Resultaten visar att ekonomisk brottslighet är tydligt kopplat till försäkringsbedrägeri. De som under denna period enbart misstänktes för ekonomisk brottslighet begick under perioden 2002 och 2011 i snitt 1,61 försäkringsbedrägerier, jämfört med 1,17 för övriga brott, 1,16 för organiserade brott och 1,46 för de som har varit misstänkta för ekonomisk brottslighet. Om man tittar på all form av brottslighet ser siffrorna lite annorlunda ut. De som misstänkts för ekonomisk brottslighet var under perioden 2002-2011 misstänkta för i snitt 19,88 brott, vilket kan jämföras med 9,91 bland övriga 40,10 bland organiserade

brottslingar och 60,50 bland de som misstänktes för kombinationen ekonomisk och organiserad brottslighet.

Diskussion

I denna rapport föresatte vi oss att identifiera olika typer av försäkringsbedragare utifrån olika typer av sammansatta kluster av brottstyper. Tillexempel att identifiera hur många försäkringsbedragare som enbart ägnade sig åt försäkringsbedrägeri, i motsats till hur många försäkringsbedragare som kombinerade försäkringsbedrägeriet med andra typer av brott relaterat till försäkringsbedrägeri.

Vi härledde ett antal frågeställningar utifrån detta syfte: vad för typ av kluster rör det sig om (hur var de sammansatta)? Hur många kluster rör det sig om? Hur stora andelar av försäkringsbedragare innehade de olika klustren var för sig? Hur fördelade sig tillfälleskriminella gentemot karriärkriminella i de identifierade klustren?

Det vi funnit är att försäkringsbedrägeri är ett brott som begås av generalister (de gör flera olika typer av brott) framför specialister (de gör enbart försäkringsbedrägeri). Fördelningen är att mer än var tredje misstänkt försäkringsbedragare är en generalist, vilket står i paritet med de resultat som t ex Derrig & Zicko (2002) och Ganon & Donegan (2006) finner. Det betyder att vårt resultat står i motsats till vad tidigare registerstudier funnit (Brå, 2005) och vad självrapporterad brottslighet funnit (Tennyson, 1997; 2002), där fördelningen är i det närmaste omvänd mellan kategorierna. Till detta tillkommer de två klusterstudierna av Dean (2004) och Babakus m fl (2004) som, om man adderar deras profilerade kluster av 'puritaner', 'sympatiserande', 'realister', etc, kan tänkas begå ett försäkringsbedrägeri från någon gång till alltid motsvarande drygt 50 procent av befolkningen. Denna betydande variation mellan olika undersökningar av samma fenomen (oavsett kontextuell tillhörighet) indikerar att dataurvalet har stor betydelse för vad för typ av resultat man kommer att komma fram till. I vårt fall rör det sig om myndighetsregistrerad brottslighet, som vaskats fram genom de kända selektionsmekanismer som råder inom rättskedjan (Korsell, 2003; Korsell, kommande). Att detta påverkar reliabilitet och validitet i vår undersökning är ofrånkomligt. Det är dock inte mycket vi kan göra åt saken; man har den data man har och även om den är selekterad så är den dock valid i så

måtto att den fångar in de personer som trots allt på goda grunder misstänkts och till och med lagförts för brott mot försäkringsbolag. Vilket inte är fallet när det gäller självrapporterad brottslighet.

Hur som helst det vi fann i vår LCA-analys var tre profilerade kluster av försäkringsbedragare, (relaterat som ett ekonomiskt brott) varav ett av klustren var helt dominerande med över 88 procent av urvalet under sig. Det är ett kluster som kännetecknas av att misstanken om försäkringsbedrägeri är i stort sett helt isolerad som förekomst utan någon samhörighet till annan ekonomisk brottslighet än bedrägeri (och då med endast 13 procents samhörighet). Det tyder på att försäkringsbedrägeri är en fråga om ren specialisering från förövarens sida, vilket står i motsättning till de resultat Derrig & Zicko (2002) finner, i varje fall om man relaterar den till olika typer av ekonomiska brott. Men samma aspekt gäller inte de två övriga klustren som i betydande grad hänger samman med annan ekonomisk brottslighet såsom brott mot aktiebrottslagen, bedrägeri, skattebrott och borgenärsbrott där minst 50 procent av de misstänkta försäkringsbedragarna också är misstänkta eller lagförda för annan ekonomisk brottslighet. Just denna andel i vår undersökning kan mycket väl motsvaras av den andel (okänd storlek) som Tennyson (1997) anger i sin undersökning, nämligen att bland dem som tyckte det var okej att utföra ett skattebrott så tyckte hälften också att det var okej att utföra ett försäkringsbedrägeri. Vi vill dock inte dra för stora växlar på detta eftersom kluster 2 och 3 tillsammans inte utgör mer än drygt 12 procent av urvalet i vår undersökning. Det vi kan konstatera är att försäkringsbedrägeri är ett isolerat brott som utförs av förövare som i sin tur utför i mycket liten utsträckning annan typ av ekonomisk brottslighet under den 16-åriga period som vi mäter.

Försäkringsbedrägeri är alltså inte speciellt relaterad till annan ekonomisk brottslighet om man ser det från LCA-analysens perspektiv, vilket ger ett intryck av att det utförs 'någon enstaka gång' av enskild förövare. Det visar sig också stämna, över 90 procent av de misstänkta förövarna utför försäkringsbedrägeri högst en gång under vår 16-åriga mätperiod. I själva verket är det endast cirka 1 procent av de misstänkta försäkringsbedragarna som blivit misstänkta för fyra eller fler misstankar i motsats till de 89 procent som blivit misstänkta för försäkringsbedrägeri vid endast ett tillfälle. Men av den lilla andel som utför försäkringsbedrägeri så utför över 60 procent av dem i kluster 1 också annan brottslighet (d.v.s. annan typ av brottslighet som våld-, egendom-

och så kallad modern brottslighet) som gör att de sammantaget kommer upp till eller överstiger 4 brottsmisstankar under vår 16-åriga mätperiod. För kluster 3 utgör samma urvalsförfarande 90 procent av klustret och för kluster 2 hela 95 procent. Detta indikerar att det finns en liten andel försäkringsbedragare som är karriärkriminella vilka periodvis (i vårt material) utför många brott. I flera fall över 20 misstankar om brott.

Men sammantaget kan vi konstatera att våra resultat understryker att 'brott mot försäkringsbolag' inte utgör ett karriärinriktat brott i sig självt. Det är ett brott som i huvudsak måste betecknas som enstaka och perifert. Endera utförs det av en slump (t ex vid så kallad "påplussning") eller som ett kompletterande led hos den karriärkriminelle när denne utför olika brott under dennes aktiva brottsperiod. Under alla omständigheter är inte försäkringsbedrägeri det brott som den karriärkriminelle förövaren utgår från annat än kanske för den ekonomiske brottslingen när denne breddar sitt brottsregister. För det mesta är det dock andra brott som utgör utgångspunkten för den karriärkriminelle.

En intressant aspekt i den tidigare forskningen, dock lite undanskymd i sammanhanget, är de observationer som gjorts att försäkringsbedrägeri till en del är klustrad med organiserad brottslighet (Baldock, 1997; Clarke, 1990). Det är även ett resultat vi finner i vår undersökning. Återigen finner vi tre stabila profilerade kluster som rör frågan huruvida förövare inom organiserad brottslighet även misstänks för försäkringsbedrägeri. I det största klustret (kluster 1) motsvarande över 90 procent av urvalet finns ingen koppling till organiserad brottslighet överhuvudtaget. Men i de två övriga klustren (kluster 2 och 3) motsvarande lite mer än 9 procent av urvalet finns en samhörighet till organiserad brottslighet. Kluster 2 kännetecknas av förövare som i huvudsak är inriktad mot våld och beskydd, medan kluster 3 kännetecknas av förövare som är inriktad mot egendomsbrott såsom häleri, smuggel, koppleri och människohandel.

Men det som kanske är mest intressant när det gäller denna aspekt är att vi i vår medelvärdsanalys finner en fjärde form av kluster, kombinationen ekonomiska och organiserade brottslingar. Just denna grupp begår snittmässigt ett synnerligen högt antal brott (alla brottstyper) gentemot övriga kluster, och de visar också en betydande överraskning att utveckla karriärkriminalitet där försäkringsbedrägeri utgör en av alla de

brottstyper som de kommer att begå. Det kan tänkas att just denna grupp är synnerligen överrepresenterad när det gäller försäkringsbedrägeri specifikt, men att numerären hos denna grupp är liten vilket sammantaget gör att denna grupp ”försvinner” i mängden av försäkringsbedragare. En hel del tyder dock på att denna kombinerade klusterform domineras av ekonomisk brottslighet, eftersom ekonomiska brottslingar gör nästan mer än dubbelt fler försäkringsbedrägerier än något annat brottskluster samt visar på en riskfaktor av 2,77 gånger gentemot organiserad brottslighet (vilket har referensvärdet 1) och där kombinationen sjunker något till 2,74 gånger risk för försäkringsbedrägeri.

När det gäller andelen organiserad brottslighet kopplad till försäkringsbedrägeri så är den liten. Karriärkriminella organiserade brottslingar utför, i likhet med karriärkriminella ekonomiska brottslingar, försäkringsbedrägeri ’någon enstaka gång’. De allra flesta karriärkriminella försäkringsbedragarna är i själva verket tillhöriga kluster 1 i det här fallet. Det vill säga, de har överhuvudtaget ingen koppling till organiserad brottslighet som sådan. Men en intressant abrovinkel på denna problematik är huruvida det antal försäkringsbedragare som vi finner (491 stycken) är samma population av organiserade brottslingar som fanns i Sverige under mätperioden? Det är en fråga som anger att även om andelen organiserad brottslighet är liten i förhållande till misstänkt försäkringsbedrägeri kan det trots allt vara så att just försäkringsbedrägeri kan vara högintressant som brottstyp för organiserad brottslighet. Det visade sig dock vara ett betydande problem att besvara denna fråga eftersom ingen källa med trovärdighet kunde ange hur stor populationen av organiserad brottslighet överhuvudtaget var i Sverige under mätperioden. Vilket gör att vi inte kan på något förtroendefullt sätt, förutom att spekulera, besvara vår fråga. Vad detta säger om kvalitén på de mätningar av organiserad brottslighet som tidigare utförts överlåter vi till framtida forskare att utreda.

Referenser

- Alalehto T & Larsson D. (2008). "Vem är den ekonomiske brottslingen? En sociodemografisk profilstudie av 23 länder". I: Alalehto T & Larsson D (red): *Den ljusskygga ekonomin – organiserad och ekonomisk brottslighet*. E-publikation i Option Diva. Internetadress: <http://www.diva-portal.org/umu/reports/searchresult.xsql>. Umeå universitet. 2008.
- Benson, M. L. (2002). *Crime and the life course : an introduction*. Los Angeles, CA: Roxbury.
- Blumstein, A. (1986). *Criminal careers and "career criminals"*. National Academies.
- Brinkmann J & Lentz P (2006) Understanding Insurance Customer Dishonesty: Outline of a Moral-Sociological Approach. *Journal of Business Ethics* vol 66: 177-195.
- Brå (2005). *När olyckan inte är framme. Bedrägerier mot allmän och privat försäkring*. Rapport 2005:10. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Derrig R A & Zicko V. (2002). Prosecuting Insurance Fraud – A Case Study of the Massachusetts Experience in the 1990s. *Risk Management and Insurance Review* 5 (2): 77-104.
- Dixon M. (1991). Insurance Fraud: US Initiatives. *The Journal of Asset Protection and Financial Crime* 1 (4): 328-336.
- Ernst & Young (2011) *Fraud in insurance on rise*. Survey 2010-2011.
- Farrington, D. P. (2008). *Integrated Developmental and Life-Course Theories of Offending (Advances in Criminological Theory)*. Transaction Publishers.
- Hagenaars, J. A., & McCutcheon, A. L. (2002). *Applied latent class analysis*. Cambridge University Press Cambridge United Kingdom:
- Korsell L (2003). *Bokföringsbrott – en studie i selektion*. Akademisk avhandling. Kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet. Edsbruk: Akademitryck.
- Korsell, L. E. (2010). *Lokal organiserad brottslighet: en handbok om motåtgärder*. Brottsförebyggande rådet (BRÅ).

- Korsell, L., Heber, A., Sund, B., & Vesterhav, D. (2005). Narkotikabrottslighetens organisationsmönster.
- Laub J & Sampson R (2003). *Shared Beginnings, Divergent Lives: Delinquent Boys to Age 70*. Cambridge University Press. Cambridge.
- The 2005 National Public Survey on White Collar Crime*. (2006). National white collar crime center.
- Persson L & Bongehielm B (1994). *Försäkringsbedrägerier: En kriminologisk kartläggning*. PHS-rapport 1:1994. Forskningsenheten Polishögskolan.
- Persson, L & Svanberg, K. (1998). *Försäkringsbedrägerier: En kriminologisk kartläggning*. Sveriges Försäkringsförbund.
- Piquero A, Farrington D & Blumstein A, (2007). *Key Issues in Criminal Career Research*. Cambridge University Press. Cambridge.
- Price Waterhouse & Coopers (2011) *Cybercrime: protecting against the growing threat*. Global Economic Crime Survey.
- Samverkansrådet. (nd). Myndigheter i samverkan mot organiserad brottslighet 2012
Stockholms län. *Polisen.se*. none. Hämtad 23 Maj 2013, från
http://www.polisen.se/Stockholms_lan/Aktuellt/Rapporter-och-publikationer/Rapporter/Publicerat---Nationellt/Organiserad-brottslighet/GOB/
- Tennyson S (1996)
- Tennyson S (2002)
- Tennyson S (2008) Moral, Social, and Economic Dimensions of Insurance Claims Fraud. *Social Research* vol 75: 1181-1204.

Bilaga:

Lagrum vid klustring av ekonomisk brottslighet uppdelad i sex kategorier:
Aktiebrottslagen/insiderhandel: Övriga brott aktiebolagslagen, överträdelse näringsförbud, brott mot insiderhandel, brott mot handel finansiella, brott mot aktiebolagslagen, bokföringsbrott.
Skattebrottslagen: Vårdslös skatteuppgift, underlåtenhet inbetala löneavdragskatt, Skatteredovisningsbrott, Skattebrottslagen, skatteförseelse grovt skattebrott avseende mervärdesskattelagen, skatteavdragsbrott, Olovlig förflyttning och befattning av

punktskattepliktigavaror, Olovlig befattning med punktskattepliktigavaror, Grovt skattebrott, Försvårande av skattekontroll.

Borgenärsbrott/förskingring: vårdslöshet mot borgenär, oredlighet mot borgenär, mannamån mot borgenär, förskingring, Brott mot bulvan, brott mot borgenär.

Tull- smugglingsbrott: Varusmuggling, Tullbrott ej grovt, Tullbrott, smugglingsbrott, Smuggling ej grov, Olovlig befattning med smuggelgods ej grov, Olovlig befattning med smuggelgods, Grovt tullbrott, Grov smuggling, befattning med smuggelgods, Penninghäleri.

Bedrägeri/förfalskning: urkundsförfalskning ej2, urkundsförfalskning ej, trolöshet mot huvudman, Mutbrott, Investeringsbedrägeri, Bestickning, Bedrägeri urkundsförfalskning, Bedrägeri även grovt bedrägligt beteende.

Miljöbrott: otillåten miljöverksamhet, otillåten miljöverksamhet, grovt miljöbrott, brott mot miljöbalken, Arbetsmiljölagen.

Lagrum för organiserad brottslighet:

Människorov olaga frihetsberövande

Människohandel för sexuella ändamål

Annan Människohandel

Koppleri grovt koppleri

Stöld yrkesmässig transport

Stöld ur eller från lastbil

Rån mot värdetransport

Häleri häleriförseelse

Penninghäleri

Våld mot tjänsteman

Hot förgripelse missfirmelse mot tjänsteman

Våldsamt motstånd

Bestickning

Övergrepp i rättssak

Mutbrott

Varusmuggling

Grovt tullbrott

Alkohollagen olovligförsäljning

Grov narkotikasmuggling

Dopningsbrott

Investeringsbedrägeri

Utpressning Ocker

Lagrum för ekonomisk brottslighet

Övriga brott aktiebolagslagen

Överträdelse näringsförbud

Vårdslöshet mot borgenär

Vårdslösskatteuppgift

Varusmuggling

Urkundsförfalskning

Underlåtenhet inbetala löneavdragskatt

Tullbrott ej grovt

Tullbrott
Trolöshet mot huvudman
Smugglingsbrott
Smuggling ej grov
Skatteredovisningsbrott
Skattebrottslagen
Skatteförseelse grovt skattebrott avseende
mervärdesskattelagen
Skatteavdragsbrott
Penninghäleri
Oredlighet mot borgenär
Olovlig förflyttning och befattning av punktskattepliktiga
varor
Olovlig befattning med smuggelgods ej grov
Olovlig befattning med smuggelgods
Olovlig befattning med punktskattepliktiga varor
Mutbrott
Otillåten miljöverksamhet
Grovt miljöbrott
Brott mot miljöbalken
Mannamån mot borgenärer
Investeringsbedrägeri
Grovt tullbrott
Grovt skattebrott
Grov smuggling
Befattning med smuggelgods
Försvårande av skattekontroll
Förskingring
Brott mot insider handel
Brott mot handel finansiella
Brott mot bulvan
Brott mot borgenär
Arbetsmiljölagen
Brott mot aktiebolagslagen
Bokföringsbrott
Bestickning
Bedrägeri och urkundsförfalskning
Bedrägeri även grovt bedrägligt beteende